

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ЛЮБЕН КАРАВЕЛОВ"
Видин, ул. "Любен Каравелов" № 29,
тел. 094/923125 e-mail: info-500104@edu.mon.bg

УТВЪРДИЛ:

ДИРЕКТОР:.....

/ГАЛИНА НЕТОВА/

ЕТИЧЕН КОДЕКС
НА
РАБОТЕЩИТЕ С ДЕЦА
В ОУ „ЛЮБЕН КАРАВЕЛОВ“
ГРАД ВИДИН
за учебната 2023-2024 г.

Разработил:.....

/Илияна Тачева, председател на УК/

Етичният кодекс съдържа основните ценности и принципи, които ангажираните към ОУ „Любен Каравелов” гр.Видин приемат за основополагащи и задължителни за изпълнение на тяхната дейност. Обявените принципи се основават на базата на извлечен опит и осмисляне на съществуващите практики и законодателството в РБ.

Етичният кодекс представя стандартите за етично поведение на работещите с деца в сферата на образованието, регламентира етичните правила, които следва да се прилагат при изпълнение на служебните задължения и при конфликт на интереси; установява общи норми на поведение.

ФУНДАМЕНТАЛНИ НОРМИ:

- 1.Човешките същества са по природа автономни и съзидателни. Всеки индивид твори своя собствен живот и колективно, ние творим обществото.
- 2.Всички човешки същества са с еднаква ценност, независимо от раса, пол, вяра, убеждения, националност, социално-икономически статус, сексуална ориентация.
- 3.Индивидите имат правото, отговорността да вземат свои собствени решения, да поемат отговорности за своя собствен живот и да функционират автономно.
- 4.Индивидите са отговорни за своето личностно и професионално развитие и за темповете на това развитие;
- 5.Работещите в училище лица спазват Етичния кодекс за работа с деца, който има за цел:
  - 5.1. Да представи основните ценности и принципи, които работещите с деца трябва да знаят и спазват в своята практика.
  - 5.2. Да утвърди волята и стремежа на работещите с деца за етичност в практическата им дейност.
  - 5.3. Да подпомогне работещите с деца в решаването на етични дилеми, които срещат в своята практика;
  - 5.4. Да очертае моралните отговорности на работещите с деца: към детето, към семейството, помежду им, и към обществото.

РАЗДЕЛ I

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Работещите с деца изпълняват своите функции, като се ръководят от основните ценности и принципи:

Чл.1.Детството е изключително важен период от живота на човека;

Чл.2. Семейството е най-естествената среда за развитието на детето;

Чл.3. Всяко дете притежава неповторима уникалност и стойност;

Чл.4. На всяко дете е гарантирано правото на:

- Свобода на изразяване на мнение;
- Свобода на мисълта, съвестта и религията;
- Формиране на собствени възгледи с право да ги изразява свободно.

Чл.5. Всяко дете има право на закрила срещу нарушаващите неговото достойнство методи на възпитание, физическо, психическо или друго насилие или форми на въздействие.

Чл.6. Всяко дете има право на закрила за нормалното му физическо, умствено, нравствено развитие.

Чл.7. Всяко дете и всяко семейство заслужават да бъдат подпомагани да развият пълния си потенциал.

Чл.8. Във всички случаи да се защитават по най-добър начин интересите на детето.

Чл.9. Всяко дете, попаднало в риск, има нужда от специална закрила за извеждането му от рисковата ситуация.

Чл.10. Децата с изявени дарби се ползват от мерките за специална закрила;

Чл.11. Работещите с деца трябва да притежават определени личностни, морални и социални качества.

РАЗДЕЛ II

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ДЕТЕТО

Чл.12. Да основаваме практиката си на съвременните знания за детското развитие и познаването на индивидуалните особености на всяко дете.

Чл.13. Да разбираме и уважаваме уникалността на всяко дете.

Чл.14. Да се съобразяваме със специфичната уязвимост на всяко дете.

Чл.15. Да създаваме безопасна и здравословна среда, която стимулира социалното, емоционалното и физическото развитие на детето.

Чл.16. Да подкрепяме правото на детето на свободно изразяване на мнение по всички въпроси от негов интерес.

Чл.17. Да работим в най-добрия интерес на детето.

Чл.18. Да осигуряваме на децата с увреждания равни възможности за достъп до адекватни грижи и образование.

Чл.19. Да не участваме в практики, които не зачитат достойнството на детето или са опасни и вредни за физическото и емоционално му здраве и развитие.

Чл.20. Да не участваме в практики, които дискриминират по някакъв начин децата на основата на раса, етнически произход, религия, пол, националност, език, способности, или на базата на статуса, поведението или убежденията на родителите.

Чл.21. Да познаваме симптомите на насилие над дете - физическо, сексуално, вербално, емоционално малтретиране или занемаряване. Да познаваме и спазваме законите и процедурите, защитаващи детето от насилие.

Чл.22. При съмнение за малтретиране да уведомяваме органите за закрила на детето и да следим дали са предприети необходимите мерки.

Чл.23. Когато друго лице изкаже подозрения за малтретиране на дете, да му окажем пълно съдействие за предприемане на подходящи действия за закрила на детето.

Чл.24. Когато ни станат известни действия или ситуации, които заплашват здравето и сигурността на детето, ние имаме моралната и законова отговорност да информираме органите по закрила на детето.

РАЗДЕЛ III

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ СЕМЕЙСТВОТО

Чл.25. Наша първостепенна отговорност е да подпомогнем семейството при отглеждането и възпитанието на децата.

Чл.26. Да зачитаме достойнството на всяко семейство и неговата култура, обичаи, език и убеждения.

Чл.27. Да уважаваме ценностите на семейството при отглеждане и възпитание на децата и правото му да взема решения за своите деца.

Чл.28. Да информираме семейството за всички решения, отнасящи се до детето, и когато е подходящо, да го включваме във вземането на такива решения.

Чл.29. Да зачитаме правото на семейството да бъде информирано за начина, по който работим с детето.

Чл.30. Да информираме родителите за изследователските проекти, включващи техните деца и да се стремим да им даваме възможност да упражняват правото си да откажат участието, без да изпитват чувство за вина. Да не позволяваме и да не участваме в изследвания, които по някакъв начин могат да застрашат здравето, образованието, развитието или благополучието на детето.

Чл.31. Да не използваме нашите отношения със семейството за лично облагодетелстване. Да не влизаме в отношения с членовете на семейството, които могат да навредят на ефективността на работата ни с детето.

Чл.32. Да осигуряваме конфиденциалност на информацията и да зачитаме правото на семейството на личен живот с изключение на случаите на малтретиране и лоша грижа. Това не важи в случаите, когато имаме основания да считаме, че благополучието на детето е в риск.

Чл.33. Ангажираме се с разработването на правила за опазване поверителността на информацията, които да бъдат достъпни и задължителни за целия персонал и семействата. Разкриването на поверителна информация за детето може да стане само с разрешение на семейството. Това не важи в случаите на малтретиране и лоша грижа.

Чл.34. В случаите, когато има конфликт между членовете на семейството, ще работим открито, споделяйки наблюденията си за детето, за да помогнем на всички включени страни да вземат информирано решение, като стриктно ще се въздържаме от вземане страна в конфликта.

РАЗДЕЛ IV

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ КОЛЕГИТЕ

Чл.35. Да изграждаме и поддържаме отношения на уважение, доверие, сътрудничество и колегиалност.

Чл.36. Да обменяме информация и ресурси, които имат отношение към благополучието и закрилата на правата на детето.

Чл.37. Да работим за утвърждаване собствения и на колегите си авторитет, като се въздържаме от действия, които биха уронили престижа на професията, и да проявяваме нетърпимост към подобни действия.

РАЗДЕЛ V

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ОБЩЕСТВОТО

Чл.38. Да предоставяме висококачествени програми и услуги. Няма да предлагаме услуги, за които не притежаваме компетентност, квалификация или ресурси и правоспособност.

Чл.39. Да работим за създаване на сигурна обществена среда, в която детето да получава адекватни здравни грижи, храна, подслон, възпитание и да живее без насилие.

Чл.40. Да работим за подобряване на сътрудничеството между организациите както и за интердисциплинарното взаимодействие между професиите, които имат отношение към благополучието на децата и семейството .

Чл.41. Да съдействаме за повишаване степента на разбиране на децата и техните нужди от обществото.

Чл.42. Да работим за популяризиране правата на децата, както и за повишаване чувствителността на обществото към нарушаването им.

Чл.43. Да работим за подкрепа на законите и политиките, които подпомагат благополучието на децата и семействата им и да се противопоставяме на тези, които го нарушават.

РАЗДЕЛ VI

ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ СТРУКТУРИ НА ОБЩИНА ВИДИН, РУО-ВИДИН И МОН

ЧЛ.44 (1) Да извършваме своята дейност на най-високо ниво на компетентност в съответствие с професионалните критерии, поемат само такива задачи, за които са придобили професионална квалификация.

(2) Да извършваме административното обслужване законосъобразно, своевременно, точно, добросъвестно и безпристрастно.

(3) Да отговаряме на поставените въпроси съобразно функциите, които изпълняваме, като при необходимост пренасочване въпросите към друг служител, притежаващ съответната компетентност.

РАЗДЕЛ VII

КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

Чл.45.Конфликт на интереси възниква, когато служител на ОУ „Любен Каравелов” – град Видин, който му влияе дотолкова, че пречи на безпристрастното и обективно вземане на решения или изпълнения на служебни задължения;

1.Служителят трябва да избягва всякакви ситуации, които могат да доведат до конфликт на интереси. При появяването на такъв конфликт е длъжен да информира веднага директора на училището;

2.В началото на всяка учебна година до 15.09. попълват писмена декларация относно това дали през предходната учебна година учителят е предоставял образователни услуги срещу заплащане на ученици, на които преподава, и които ще полагат изпит в училището;

3. Служителят не може да използва служебното си положение за лично и на семейството облагодетелстване, давайки платени уроци по принуда;
4. Служителят не трябва да допуска възможност друг служител да го постави в реален или предполагаем конфликт на интереси
5. В случай на вече възникнал конфликт на интереси и само съобразно с нарежданията на директора на училището, служителят може да се оттегли от служебните си задължения, които са причина за възникването на конфликта.

РАЗДЕЛ VIII

ПРОФЕСИОНАЛНО ПОВЕДЕНИЕ

Чл.46. Служителите в ОУ „Любен Каравелов” – гр.Видин не трябва да искат, приемат или разпределят подаръци, дарения, хонорари, услуги или други облаги за себе си или семейството си, за близки или колеги, които могат да доведат до пристрастно отношение или окажат влияние върху изпълнението на служебните им задължения, преценката или функциите им, или да бъдат възнаградени за това.

Чл.47. Служителите не трябва да позволяват да бъдат поставяни или да изглеждат поставени в положение на зависимост от когото и да било. Те също не трябва да вършат работата си по начин, допускащ влияние от друг.

Чл.48. Служителите опазват отговорно повереното им имущество с грижата на добри стопани и не допускат използването му за лични цели. Своевременно информират директора на училището при загуба или повреда.

Чл.49. Служителите в изпълнение на заеманата длъжност трябва да осигурят ефективно, компетентно и икономично използване на собствеността, средствата, услугите и финансовите източници, които са му поверени. Те не трябва да бъдат използвани за лични цели или да бъдат предоставяни на трети лица, освен ако е изрично предвидено.

Чл.50. Служителите трябва да извършват необходимите действия за защита на сигурността и поверителността на информацията, за която са отговорни или им е известна. Използват данните и документите в училището единствено по повод изпълнение на служебните си задължения и при стриктно спазване на правилата за защита на информацията.

Чл.51. Работещият с деца професионалист целенасочено се стреми към изграждане, утвърждаване и повишаване на доверието и уважението към професията. Затова той се ангажира да развива и популяризира успешни практики, да работи за повишаване на професионалната си отговорност и компетентност, да подпомага професионалното израстване на своите колеги и да насърчава проявите на висок професионализъм и морал, да се стреми към прозрачност и социална отговорност в работата си.

Чл.52. Бившите служители не трябва да използват или да разкриват поверителна информация, получена по време на изпълнение на служебните им задължения, освен ако законно са упълномощени да го правят.

Чл.53. Бившите служители трябва да се въздържат от действия или коментари, които биха причинили загуба на доверие: в образователната система, към училището или към някого от служителите в системата на образованието.

Чл.54. Служителите не трябва да изразяват лични мнения по начин, по който може да бъде тълкуван като официална позиция на ОУ „Любен Каравелов”.

РАЗДЕЛ IX

ЛИЧНО ПОВЕДЕНИЕ

Чл. 55 (1) При изпълнение на служебните си задължения и в обществения си живот, служителите следват поведение, което не уронва престижа на ОУ „Любен Каравелов” – град Видин

(2) Служителите не допускат на работното си място поведение, което е несъвместимо с добрите нрави.

(3) Служителите се стремят да избягват в поведението си конфликтни ситуации, а при възникването им полагат усилия да ги преустановяват, запазвайки спокойствие и контрол над поведението си.

(4) Възникването на спорове между учител, служител и работник на училището в присъствието на граждани и ученици е недопустимо.

(5) Служителите спазват благоприличието и спортно-елегантния тил в облеклото, съответстващи на служебното положение, което заемат и на институцията, която представляват.

(6) Служителят е длъжен да спазва установеното работно време за изпълнение на възложените му служебни задължения.

Чл.56. Служителите не могат да участват в скандални прояви, с които биха могли да накърнят престижа на ОУ „Любен Каравелов” – град Видин

Чл.57. Служителите противодействат на корупционни нрави и на други неправомерни и незаконни действия в училището.

Чл.58. Служителите не могат да упражняват дейности, посочени в законодателството като несъвместими с техните задължения и отговорности, както и да получава доходи от такива дейности.

Чл.59 Служителите поставят пред директора на училището открито и честно проблемите, с които се сблъскват в процеса на работата си.

Чл.60. При осъществяване на действия, които са несъвместими с поведението, описано в този кодекс, служителите следва да подадат заявление за прекратяване на трудовите си правоотношения.

РАЗДЕЛ X

ОТГОВОРНОСТ И КОМПЕТЕНТНОСТ НА УЧИТЕЛИТЕ

Чл.61. Като учители в ОУ „Любен Каравелов” се стремим към най-високи стандарти на професията.

Чл.62. Осъзнаваме последствията от своите професионални действия и носим отговорност за тях.

Чл.63. Предлагаме само тези услуги, които са в рамките на нашата професионална компетентност и съответстват на нашата квалификация и опит, които непрекъснато повишаваме и усъвършенстваме.

Чл.64. Стараем се да бъдем в течение на научните и практическите изследвания и решения в сферата на образованието.

РАЗДЕЛ XI

КОМИСИЯ ПО ЕТИКА

Чл.65. (1) За спазването на Етичния кодекс и разрешаване на възникнали с приложението му казуси към ОУ „Любен Каравелов” гр.Видин се създава Комисия по Етика.

(2) Комисията се избира в срок от един месец от утвърждаването на Етичния кодекс от Педагогическия съвет.

(3) Членовете на тази комисия се избират на ПС за срок от 3 години.

Чл.66. (1) Комисията по етика приема Правилник за дейността си, който се приема на заседание на ПС.

Комисията по етика разглежда жалби, свързани със спазването на този кодекс и дава (2) задължителни тълкувания на Етичния кодекс.

Чл.67. Всеки заинтересован член може да внесе жалба в комисията по етика.

Чл.68. (1) Комисията по етика разглежда постъпилите жалби и се произнася с мотивирано становище най-късно в тримесечен срок от постъпване на жалбата.

(2) При установено неспазване на този кодекс Комисията налага санкция, предвидена в Етичния кодекс.

(3) Непризнаването в срок се смята за мълчалив отказ от налагане на санкция.

Чл.69. Комисията по етика е длъжна веднъж годишно да отчита дейността си на заседание на ПС.

РАЗДЕЛ XII

САНКЦИИ И ОТГОВОРНОСТ

Чл.70. Санкциите на този кодекс се налагат с цел да се предупреди и превъзпита служителите при неспазване на етичните норми, както и да въздейства възпитателно на останалите служители.

Чл.71. При неспазване на нормите, описани в настоящия кодекс, Комисията по етика може да предвиди и наложи следните санкции:

А) Забележка, отправена публично пред членовете на ПС.

Б) Устно и писмено извинение, представено на комисията по етика, което става и достояние и на членовете на ПС.

В) Предложение за налагане на дисциплинарни наказания, съгласно Кодекса на труда – „Забележка” и „Предупреждение за уволнение”

РАЗДЕЛ XIII

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл.72. Правилата на поведение, съдържащи се в настоящия Етичен кодекс са неизменна част от ежедневната работа на служителите в ОУ „Любен Каравелов” гр.Видин.

Чл.73. Спазването на етичните правила за поведение е гаранция за законността на действията на служителите и защита от неоснователни обвинения.

Чл.74. Чрез спазването на правилата на поведение, заложи в Етичния кодекс и приети от всеки служител, се допринася за изграждането и утвърждаването на положителния образ на ОУ „Любен Каравелов”- гр.Видин.

Чл.75. При неспазване нормите на поведение, заложи в този кодекс, служителът носи отговорност и му се налагат съответните санкции, описани чл.75.

Чл.76. Кнтролът за спазване на нормите в Етичния кодекс се осъществява от Комисията по етика.

Чл.77. При назначаване на нов служител директорът на училището е длъжен да го запознае с разпоредбите на този кодекс.

Чл.78. Задължението за детайлно познаване и спазване на настоящия кодекс се регламентира в длъжностната характеристика на всички учители и служители в училището.

Чл.79. Предложения за промени и допълнения в Етичния кодекс се внасят в писмена форма до председателя на Комисията по етика. Предложенията влизат в сила след обсъждане и приемане от членовете на ПС.

- Настоящият Етичен кодекс е отворен документ, подлежащ на развитие и обогатяване.
- Настоящият Етичен кодекс да се сведе до знание на всички учители, служители и работници за сведение и изпълнение.